

TMV NEWS

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH

Naac Accredited [Second Cycle] With 'B+ +' Grade
Declared by Govt. of India under section - 3 of UGC Act 1956

Estd. in 1921

JULY 2021

100
Years Legacy in Educational Field

- ▶ Highest academic standards
- ▶ Varied educational programme
- ▶ Distinguished faculty Diverse
- ▶ co-curricular activities

Call Now!
020 24403009 / 9800281117

Master of Science (M.Sc.) in Computer Applications

Digital Photography

1 year Course
Eligibility: 10th Pass

SOUND RECORDING & AUDIO TECHNOLOGY

SHORT TERM COURSES

Certificate Course in Music Production | Certificate Course in Sound Recording Techniqu

Diploma in Applied/Fine Arts

Admission Open
United Seats
1 year Course
Eligibility: 10th Pass

Bachelor of Computer App

Duration: 3 Years
Eligibility: 10th Pass

पत्रकार व्हायवर्स ?
पत्रकारिता अभ्यासक्रम
निर्धारित / बरिष्मः मास्यः चरती
सुचयस सिम्या प्रमणयचय (सी. जे.)
पुस्तकः ददाती उत्तीर्ण कालावधी - 6 महिने
सुचयस सिम्या पदवी (पी. जे.)
पत्रकारः कोणव्यव्ही विद्यापीठयो पदवी परीक्षा (सेंसेरव्ही) उत्तीर्ण कालावधी - 4 वर्षे
सुचयस सिम्या पारंगत (एम. जे.)
पत्रकारः सुचयस सिम्या पारंगत (पी. जे.) परीक्षा परीक्षा उत्तीर्ण कालावधी - 4 वर्षे

Through External Mode Programmes Offered

Programmes Offered

- BA Social Sciences/ Yoga
- MA Social Sciences/ Languages (Marathi, Hindi and English) / Indology
- B.Com / M.Com, B.Lib / Sc., M.Lib / Sc. B.C.A., B.B.A.

Certificate Course in Labour Law

Admissions Open For Academic Year

Certificate in Taxation Law

Duration: 1 year
Eligibility: Graduate (50% pass)
Contact Details:

Certificate and Diploma Courses in Photography

Eligibility: 10th Pass

Diploma in Yoga Education

(Be a Certified Yoga Teacher)
Online Yoga Classes

B.Sc. (GAME ART AND DESIGN)
Eligibility: 12th passed in any stream. Duration: 3 Years. Medium: English

M. A. (DIGITAL ART ANIMATION)
Eligibility: BFA or GD Arts (Painting /Applied) are eligible to apply for admission. Duration: 2 Years. Medium: English

After 10th DIPLOMA IN 2D ANIMATION
Eligibility: 10th pass. Duration: 2 Years. Full Time. Medium: English / Marathi

DIPLOMA IN 3D ANIMATION
Eligibility: Students having passed S.S.C examination. Duration: 2 Years

DIPLOMA IN GAME ART
Eligibility: 10th passed. Duration: 1 Year. Medium: English

DIPLOMA IN VFX
Eligibility: 10th passed. Duration: 1 Year. Medium: English

New Edge Education and Experiential Learning

International Conference

Tilak Maharashtra Vidyapeeth, Pune is widely known for its highest academic standards, varied educational programmes, distinguished faculty, diverse co-curricular activities, and modern infrastructure. "We are pleased to share that Tilak Maharashtra Vidyapeeth has successfully completed 100 years on 6th May 2021. We are incessantly progressing into a dynamic future with enthusiasm and zeal, our Vidyapeeth has served many challenges and yet stood up to Lokmanya Bal Gangadhar Tilak's vision without compromising quality"- stated by the officiating Vice Chancellor-Dr. Geetali Tilak, during her speech, who was also the convener of the conference.

A Two-Day International Conference took place on 29th & 30th April, 2021 led by Tilak Maharashtra Vidyapeeth, Pune opened the platform to deliberate and ponder on new ideas, feedback, and experiences on today's much needed subject- New Edge Education and Experiential Learning. The aim of this conference was to spread awareness around the broad array of contemporary issues of new wave of methodologies, pedagogy, and innovation the world is experiencing. Around 7300 viewers were benefitted with this insightful virtual gathering.

Tracks of the webinar were largely based on the pedagogy, teaching methodologies and innovations in teaching learning process. Both national and international speakers were invited to speak upon the Experiential Education and Contribution towards the Educational Reform. Experiential learning is a way of education based on experience, where skills, knowledge, and perception are acquired outside the traditional classrooms.

The conference began on 29th April where the virtual dais was graced by the galaxy of intellectuals: Officiating Vice Chancellor, Dr. Geetali Tilak, Chancellor Dr. Deepak Tilak, the chief guest Dr. Prakash

Javadekar, (who due to some medical emergency could not mark his presence, however, sent his best wishes through a personal note) and the guest of honour Dr. Anil Sahasrabudhe- Chairman AICTE, Professor of Mechanical Engineering IIT Guwahati. Other eminent speakers were Mr. Julian Worricker- a familiar voice on BBC radio for over 30 years and a presenter on BBC News Channel, Dr. Shubhra Dutta- Customer Consultant, Elsevier and has an experience of over 15 years in Academic and Corporate Research, Dr. Scott Cloutier- he carries teaching experience for more than 22 years, Prof. Michael Keppell- Deputy Vice Chancellor, Learning

and Teaching at the International College of Management Sydney (ICMS), Advocate SK Jain- a practicing advocate since 1972, Dr. Usha Ukande- 50 years of Professional experience in Nursing/Midwifery practice, Academics, Research and Administration. Dr. N. Jayasankaran- Director of Bharathidasan Institute of Management (BIM), Founder and Secretary of the Ramanujan Mathematical Society of India, Dr. Hemant Darbari- Director General of C-DAC, Resource Person. Dr. Sayalee Gankar- Currently working as the Dean of management Department (PG Programmes) Dean Academics, Director Admissions at MIT World Peace University, and Dr. N Srikant- Deputy Director General in Ministry of Aayush Government of India, New Delhi.

On day one, the keynote speaker- Dr. Anil Sahasrabudhe during his speech, focused on the work of honorable Lokmanya Tilak and his significant contribution in the field of education. Mr. Julian Worricker shared his knowledge on Issues

Fake News, social media; The Challenges Facing Today's Journalism by Students followed by Dr. Shubhra Dutta who shared her insights on Relevance of Technical Tools and Usage of Smart Techniques. S. K. Jain boosted our knowledge by sharing his valuable thoughts on Pedagogy of Legal Education, where as Dr Usha Ukande helped us enhance our knowledge on Innovative Education Pathways. Additionally, Mr. N. Shreekanth shared his insights on experiential learning in Ayurveda.

On day two of the conference, we had another bunch of intellectuals like Dr. Scott Cloutier who shared his ideas about Value Education for New Normals, Dr. N. Jayasankar talked on Methodology of

Tracks of the webinar were largely based on the pedagogy, teaching methodologies and innovations in teaching learning process. Both national and international speakers were invited to speak upon the Experiential Education and Contribution towards the Educational Reform. Experiential learning is a way of education based on experience, where skills, knowledge, and perception are acquired outside the traditional classrooms.

Education. Professor Michael Keppell from Australia benefitted the audience by sharing his thoughts on Innovative Education Pathways. Dr. Sayalee Gankar, the Vice Chancellor of D. Y. Patil focused on Pedagogy of Education. Dr. Hemant Darbari - Director General of C-DAC Shared valuable insights on Artificial Intelligence in Education with Multilingual Support.

The student's involvement and understanding of educational concepts have always been questioned and most educators are uncertain of Virtual Classroom Training and its rate of success, especially in this unprecedented time. Hence, this Two-Day International Conference led by Tilak Maharashtra Vidyapeeth was conducted which not only opened the platform to deliberate and ponder on new ideas but also helped the attendees and participants with valuable insights from the experts of all arenas.

Career Opportunities in Japanese language

Many students and parents have a lot of questions in their minds about the field of Japanese language. What type of jobs could be there if BA in Japanese is chosen as a career? Exactly what is the nature of work? What are the expectations

of employers from a candidate to employ as a language expert? Are there any scholarships available? How to study a language? And so on. All such questions were answered by our guest speakers who are experts from the industry in the seminar held on 27th June 2021.

Ms. Swati Bhagwat who is professional interpreter and works for delegations from Maharashtra Government.

Seminar

Anupama
Chandrachod

Sandeep
Kulkarni

Supriya
Phatak,

Swati
Bhagwat

Mr. Sandeep Kulkarni who is an interpreter and translator in corporate Giant TCS and has experience of being onsite in Japan and Philippines.

Ms. Anupama Chandrachod who is renowned teacher works as inter-culture specialist and faculty in TCS and has received teacher training and advance teacher training from The Japan Foundation, Japan.

This discussion was hosted and conducted by Ms. Supriya Phatak, Assistant professor and coordinator from department of Japanese Language, TMV.

Guest speakers spoke about their experiences right from being a scholarship student and staying in university to working onsite as a professional. Also they shared their experiences as interpreter or

translator or teacher in corporate sectors or even as a freelancer. Similarly, they put a light on a very much vital point that how language learning is different from other fields. An insightful guidance about career path for teacher was also given. Information and eligibility for scholarships and exchange programs was also shared.

Courses such as BA, MA in Japanese, and open courses like certificate, diploma and advanced diploma in Japanese were introduced in detail. Eligibility and contact information related to respective courses was also provided.

In the end question and answers session was conducted wherein speakers gave satisfying answers to doubts and queries of students and parents.

" COVID 19 AND CHILDREN'S VULNERABILITY: INTERVENTION FOR FUTURISTIC ASSET"!

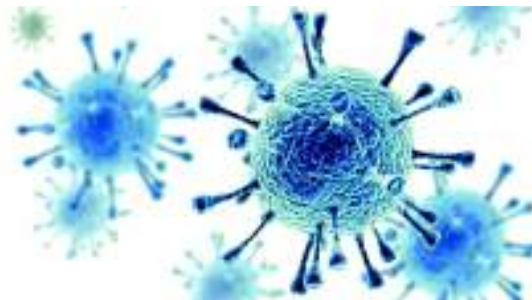
INTERNATIONAL WEBINAR Organized by the Department of Social Work

Department of Social Work has Successfully conducted one Day international Webinar on the theme entitled, Covid 19 and Childrens' Vulnerability: Intervention for Futuristic Asset. There was Four Plenary Speakers such as, Prof. Dr. Justin Leon Francis Nicolas, Associate Professor and Chairperson, Department of Social Work, from University of the Philippines, Prof. Dr. Bhavna Mehta Madam, Dean and HoD, Faculty of Social Work, from The Maharaja Sayajirao University of Baroda, Gujrat, Prof. Dr. Omprakash H. M. from the Department of Curriculum and Behavioural Sciences, from The Bule Hora University, Ethiopia, and Ms. Sharmila Sayed Madam, Administration Head, from SOFOSH, Pune. For this webinar 208 participants were joined, including Academicians, Research Scholars and U.G. and P.G. students of Social Work, from various, State Universities and Social Work Education Institutions from Philippines University, and almost all the State Universities from Maharashtra and Central Universities from India.

The first session was delivered by the Prof. Justin Nicolas has given insights about Covid 19 and Childrens' Vulnerability: A Social Work response from Global Perspective. Sir has covered all the aspects of Vulnerability related to Childrens', Family with proper statistics. The session was moderated by Asst. Prof. Kartiki Subakade madam, followed by that session, Ms. Sharmila Sayed madam has discussed about Challenges faced by SAS, during Adoption process of the Child and Social Work Intervention. Madam has beautifully presented the work of SOFOSH and entire challenges faced during Covid 19 Pandemic. The said session was

moderated by Asst. Prof. Tushar Dhodmise sir.

The third session was not held due to poor internet connectivity from Ethiopia, Dr. Omprakash Sir has sent his video, and we are going to upload the same on our You Tube Channel. And the Last session delivered by eminent Prof. Bhavna Mehta Madam, based on the sub theme entitled, Covid 19 and Childrens' Vulnerability: Intervention for Futuristic Asset from India Context. This session was eye-opening for all the Social Work Educators, Students and Practitioner's. Faculty Social Work, M.S. University of Baroda has developed beautiful models of Social Work Intervention

in Gujrat State. This session was moderated by Asst. Prof. Geeta Joshi madam.

All the sessions were enlightening, informative and learning oriented.

For the Inagural Ceremony of Webinar , Dr. Prakash Yadav has given Welcome Address, followed by that our Hon. Vice Chancellor, Dr. Geetali Ma'am has given her Inagural address. The Inagural session was chaired by our respected Dean Dr. Madhavi Renavikar Madam, and given Presidential Address. This session was moderated by Asst. Prof. Geeta Joshi madam and

Asst. Prof. Smita Warghade madam.

Followed by all the sessions, for the Valedictory session our Hon. Registrar Dr. Abhijit Joshi sir suppose to remain present but due to busy schedule and urgent meeting, sir was unable to join us. At the end the Asst. Prof. Kartiki Subakade madam has proposed the vote of thanks.

On behalf of Department of Social Work, we extend our sincere gratitude towards all the Dignatories and Office Bearers of our Vidyapeeth, Hon. Chancellor Sir, Hon. Vice Chancellor Ma'am, Hon. Registrar Sir, Hon. Vice President sir, and Hon. Secretary sir for their entire academic and administrative support and guidance.

We are grateful to all the Plenary Speakers for the Valuable guidance & insights and thanks to participants for their precious time and participation.

Many thanks to my all the fellow colleagues, Asst. Prof. Kartiki Subakade, Asst. Prof. Geeta Joshi, Asst. Prof. Smita Warghade, Asst. Prof. Anantkumar Pol, Asst. Prof. Tushar Dhodmise, Asst. Prof. Komal Devkate, Asst. Prof. Vijaymala Gujar, for their entire academic hand

holding support and our non teaching staff Ms. Ashwini Swami and Shri. Sharad Mate for their administrative support for this webinar.

Our Sincere thanks to Administration Department, Mass Communication Department and BFA Department for the entire administrative help.

My Humble thanks to our Mentors Prof. Dr. B. T. Lawani Sir, Prof. Dr. Jagdish Jadhav Sir, Dr. Ninad Jhala Sir, Prof. Ramesh Jare Sir, Prof. Bhoumik Deshmukh Sir and so on.

Thank you every one who have supported for this successful International Webinar.

बहिरवाडीला शाश्वत विकासाच्या दृष्टीने आदर्श गाव बनवणार

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाने पुरंदर तालुक्यातील दत्तक घेतलेल्या बहिरवाडी गावामध्ये ग्रामीण संस्थेच्या पुढाकाराने नुकतेच शंभर टक्के कोरोना प्रतिबंधक लशीकरण पूर्ण झाले होते. शंभर टक्के लशीकरण आणि कोरोनामुक्त होणारे देशातील बहिरवाडी हे पहिलेच गाव आहे. त्यामुळे ग्रामस्थांचे अभिमान करण्यासाठी जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आयुष प्रसाद यांनी नुकतीच बहिरवाडीला भेट दिली आणि ग्रामस्थांचे कौतुक केले. दरम्यान, विद्यापीठाने एक गट एक कार्यक्रम हाती घ्यावा, असे आवाहनदेखील प्रसाद यांनी समाजकार्य विभागाला केले.

पुरंदर पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी अमर माने, सभापती नलिनी लोळे, जिल्हा परिषद सदस्य धनंजय भुरंगे, ग्रामीण संस्थेचे अध्यक्ष राजवर्धनी जगताप, डॉ. सुजित काकडे, उमेद प्रकल्प कार्यालय पुरंदरचे तालुका व्यवस्थापक नंदा कुर्डे, समन्वयक रमेश बंडलकर, बहिरवाडीचे माजी सरपंच दशरथ बापू जानकर, माजी उपसरपंच रामचंद्र भगत ग्रामपंचायत सदस्य सुनीता कोकरे, टिमवि समाजकार्य विभागाचे विभागप्रमुख डॉ. प्रकाश यादव, सहा. प्राध्यापक तुषार धोडमिसे आदी यावेळी उपस्थित होते.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठासह, ग्रामीण संस्था, सत्यासाई सेवा ट्रस्ट, वनराई संस्था, ट्री इनोव्हेटिव्ह फाऊंडेशन, उमेद प्रकल्प

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभागातर्फे शाश्वत विकासाच्या दृष्टीने केलेल्या कामांचा अहवाल जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आयुष प्रसाद यांना देण्यात आला. कार्यालय, पुरंदर पंचायत समिती यांचा या संस्थांनी बहिरवाडीमध्ये अनेक विकासकामे केली आहेत. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाने मागील तीन शैक्षणिक वर्षांमध्ये बहिरवाडीमध्ये केलेल्या सर्व विकासकामांचा आढावा आयुष प्रसाद यांनी घेतला. विद्यापीठाच्या कामांचे कौतुक करत त्यांनी येत्या काळातदेखील अशाप्रकारचे प्रकल्प हाती घेऊन,

बहिरवाडीत लवकरच प्राथमिक आरोग्य केंद्र

जिल्हा परिषदेच्या ताब्यात असलेली तीन प्राथमिक आरोग्य केंद्र हे येत्या काळात पुणे महापालिकेमध्ये समाविष्ट केली जाणार आहेत. त्यामुळे ग्रामीण भागासाठी समाविष्ट झालेली तीन प्राथमिक आरोग्य केंद्रे इतर ठिकाणी उभी करावी लागणार आहे. सध्या बहिरवाडीतील ग्रामस्थांना आरोग्य सुविधांसाठी २५ किलोमीटर लांब जावे लागत आहे. त्यामुळे जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून एक प्राथमिक आरोग्य केंद्र हे बहिरवाडी येथे उभे करणार असल्याचे आयुष प्रसाद यांनी सांगितले.

शाश्वत विकासामध्ये हातभार लावण्याचा सल्ला आयुष प्रसाद यांनी दिला.

आयुष प्रसाद म्हणाले, पुरंदर तालुक्यातील शेतकरी भात शेतीचे उत्पादन घेत आहेत. त्यामुळे त्यांच्यासाठी गावातच राइस मिल उपलब्ध करून गावातच रोजगार उपलब्ध करून देण्यास वाव आहे. तसेच, भारतनेट उपक्रमांतर्गत गावात इंटरनेट सुविधा गावकऱ्यांना मोफत देण्यात येणार आहे. बहिरवाडी गावात लवकरच सर्व कामे पूर्ण करून शाश्वत विकासाचे आदर्श गाव म्हणून ओळख मिळवण्यासाठी प्रयत्न करणार आहे.

मावळ तालुक्यातील महागाव येथे अन्नधान्य संचाचे वाटप

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचा पुढाकार

कोरोना महामारीमुळे दीड वर्षांपासून उपजिवीकेसाठी संघर्ष कराव्या लागणाऱ्या मावळ तालुक्यातील महागाव ग्रुप ग्रामपंचायतीच्या अनेक वाड्या वस्त्यामधील गरजूंना नुकतेच अन्नधान्य संचाचे वाटप करण्यात आले. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, 'मुदिता-अॅन अलायन्स फॉर गिव्हिंग' आणि 'रोटरी क्लब ऑफ पूना एअरपोर्ट' यांच्यातर्फे हे अन्नधान्य संच उपलब्ध करून देण्यात आले.

कोरोनामुळे सध्या अनेक ठिकाणी रोजगार बंद झाल्यानंतर महागाव येथील अनेक ग्रामस्थ हाती काम नसल्यामुळे घरी परतले. सध्या त्यांच्या प्रश्न बिकट बनला असून, त्यासंदर्भात मदत करण्याचे आवाहन महागाव ग्रुप ग्रामपंचायततर्फे विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभागाचे प्रमुख डॉ. प्रकाश यादव यांना करण्यात आले होते. त्याचा विचार करून समाजकार्य विभागाने गरजवंतास देऊ मदतीचा हात आणि माणुसकीला घालू साद या उपक्रमांतर्गत मदत करण्याचे ठरविले.

विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभाग आणि राष्ट्रीय सेवा योजना यांच्यातर्फे पुरंदर आणि मावळ तालुक्यातील गावांसाठी अन्नधान्य संच देण्यात आले.

समाजकार्य विभागातर्फे आवाहन केल्यानंतर मुदिता-अॅन अलायन्स फॉर गिव्हिंग संस्थेच्या संस्थापक विश्वस्त रिप्ले मिरचंदानी आणि कात्या सुब्रमण्यम, तसेच रोटरी क्लब ऑफ पूना एअरपोर्टचे अध्यक्ष ऋषिकेश दांडेकर यांनी

मदतीला सकारात्मक प्रतिसाद दिला. विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभाग आणि राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांनी या संस्थांच्या मदतीने महागाव येथील १२१ कुटुंबांना अन्नधान्य संचाचे वितरण केले. समाजकार्य विभाग प्रमुख डॉ. प्रकाश यादव

यांनी यशस्वी नियोजन करून वाटप करण्यासंभातील मार्गदर्शन व मदत केली. विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे समन्वयक ऑंकार केणे सर यांनी देखील सहयोग दिला.

महागावचे सरपंच सोपान सावंत, उपसरपंच पांडुरंग पडवळ, माजी सरपंच सुरेश कुंभार, महागावचे आदर्श शिक्षक धोडिबा घारे, वसंत तिकोणे, पोलीस पाटील प्रल्हाद घारे, पोलीस पाटील नामदेव डोंगरे, महागावचे ग्रामपंचायत सदस्य संतोष घारे, केशव सावंत, भानुदास बहिरट व यमुना मराळे, सावंतवाडी शालेय व्यवस्थापन शिक्षण समिती अध्यक्ष जनाईन वावळे, महागाव शालेय व्यवस्थापन शिक्षण समिती अध्यक्ष लहुभाऊ पडवळ, सावंतवाडी ग्रामविकास मंचाचे कार्यकर्ते अनंता सावंत, निलेश सावंत, भगवान सावंत आदी उपस्थित होते.

सहायक प्रा. कार्तिकी सुबकडे, सहायक प्रा. गीता जोशी, सहायक प्रा. तुषार धोडमिसे, सहायक प्रा. विजयमाला गुजर, सहायक प्रा. अनंत पोळ, सहायक प्रा. स्मिता वारघडे आणि सहायक प्रा. कोमल देवकाते यांचे यासाठी सहकार्य लाभले.

बहिरवाडी व घेरा पानवडी गावात वाटप

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभागाकडून घेरा पानवडी हे गाव दत्तक घेण्यात आले आहे. लॉकडाऊनच्या पानवडी आणि बहिरवाडी या गावातील गरजू नागरिकांना विद्यापीठाच्या वतीने धान्याच्या संचाचे वाटप करण्यात आले.

जवळपास दीड वर्ष कोरोना विषाणू ने जगभर थैमान घातले आहे. बहिरवाडी व घेरा पानवडी या गावातील बहुसंख्य लोकांना उपजिवेकरिता रोजगारीने कामाला जावे लागते. संपूर्ण राज्यात लॉकडाऊन (बंद) असल्याने लोकांना घराच्या बाहेर पडता येत नाही. बहिरवाडी व घेरा पानवडी या गावातील लोकांना रोजग्या उदरनिर्वाहाचा प्रश्न निर्माण झाला होता. त्यामुळे गावातील सामाजिक कार्यकर्ते आकाश सुभाष भगत व सरपंच, दशरथ बापू जानकर, तसेच अप्पासाहेब ढगारे, नवनाथ ढगारे यांनी समाजकार्य विभाग प्रमुख यांचेकडे जीवनावश्यक वस्तू उपलब्ध

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभाग आणि राष्ट्रीय सेवा योजना यांच्यातर्फे पुरंदर आणि मावळ तालुक्यातील गावांसाठी अन्नधान्य संच देण्यात आले.

करून द्याव्यात अशी मागणी विद्यापीठाकडे केली होती.

२५ मे रोजी टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या समाजकार्य विभाग,

आणि राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आणि वरील दोन्ही संस्थांच्या सहयोगाने एकूण २३० कुटुंबांना जीवनावश्यक साहित्याचे रेशन किटचे वाटप करण्यात आले. याकरिता मुदिता संस्थेच्या संस्थापक ट्रस्टी रिप्ले मिरचंदानी आणि कात्या सुब्रमण्यम, रोटरी क्लब ऑफ पूना एअरपोर्ट, पुणे चे अध्यक्ष ऋषिकेश दांडेकर यांनी मोलाचे सहकार्य केले. समाजकार्य विभाग प्रमुख डॉ. प्रकाश यादव यांनी सदर उपक्रमाचे यशस्वी नियोजन करून प्रत्यक्ष साहित्य पोहचविण्यासाठी आणि वाटप करण्यासंभातील नियोजन केले.

या उपक्रमासाठी बहिरवाडी गावचे सरपंच दशरथ बापू जानकर, उपसरपंच, रामचंद्र दशरथ भगत यांनी सहकार्य केले. हा उपक्रम यशस्वी होण्यासाठी प्रा. कार्तिकी सुबकडे, प्रा. गीता जोशी, प्रा. तुषार धोडमिसे, प्रा. विजयमाला गुजर, प्रा. अनंत पोळ, प्रा. स्मिता वारघडे यांनी सहकार्य केले.

आधुनिक तंत्रज्ञानावर आधारित कलेचा अविष्कार

कला व संस्कृती ही मानवी जीवनाला मिळालेली खूप मोठी देणगी आहे आणि मानवाच्या प्रगतीशील जीवनाचे प्रतिक म्हणून प्रत्येक देशात कलेला अनन्यसाधारण महत्त्व दिलेले आहे. कला फक्त चित्र आणि शिल्प या दोन माध्यमांतून प्रगत होते असे नाही. तर ती लेखन, काव्य, गायन, वादन, नर्तन, अभिनय, वाचन, सादरीकरण अशा विविध माध्यमांतून सादर होताना आपण पाहतो. थोडक्यात आपल्या जीवनात जे जे काही अनुभवतो व शिकण्याचा प्रयत्न करतो तेथे आपोआपच तिचे अस्तित्व सिद्ध करते. म्हणूनच कला ही प्रत्येकाच्या जीवनाचा अविभाज्य घटक म्हणून त्याच्याकडे पाहिले जाते. आताच्या आधुनिक काळात कलेला अनेक प्रकारची माध्यमे जोडली गेलेली आहेत. मग त्यात आताच्या काळात लोकप्रिय झालेल्या करमणूकप्रधान निमेशन व संगणकीय-कलेचीदेखील जोड मिळालेली आहे.

कलेचा आनंद घेण्यासाठी व त्यातील बारकावे समजण्यासाठी ती सादर करणाऱ्या व्यक्तीला त्यातील बारकावेमाहीत असणे आवश्यक असते. विशेषतः असे सूक्ष्म ज्ञान त्या कलाशास्त्राच्या अभ्यासकांना असावेच लागते. सादर होणाऱ्या कलेतून अपेक्षित असलेला परिणाम घडवून आणण्यासाठी त्याच्या सुयोग्य अविष्काराची विशिष्ट पद्धत त्यांना अभ्यासावी लागते व त्याचा भरपूर सराव करीत त्यातील पद्धती, कंगोरे व बारकावे आत्मसात करावे लागतात. म्हणूनच संबंधीत कलेचे सादरीकरण असो वा त्याचा आनंद घेण्याचा दृष्टीकोन असो, त्यांना त्या त्या कलेची व त्याच्या मागे असलेल्या शास्त्राची जवळून ओळख करून घेणे गरजेचे असते. इसवीसनाच्या आरंभापासून दिसणाऱ्या अनेक भारतीय चित्रांतून किंवा अगदी सातवाहनकालीन शिल्परचनांतून अशा प्रभावी रेषावापरांचा ओघ वाहत असल्याचा आपणांस दिसून येतो. आजच्या काळात देखील सुंदर रेषांच्या सहाय्याने केल्या जाणाऱ्या ओघवत्या ऑननिमेशन तंत्रामध्ये किंवा एअर-टेल कंपनीने केलेल्या झू-झू या सुंदर रेखाचित्रांतून सादर होणाऱ्या जाहिरातीमधून अशा कलाविषयात वापरल्या जाणाऱ्या प्राथमिक घटकांतून आपणांस त्याचा प्रत्यय येईल. असेच विश्लेषण व वर्णन आपणांस कलेसाठी वापरत येणाऱ्या इतर घटकांबाबत देखील तपशीलवारपणे करता येते. तात्पर्य असे की, अगदी अनारदिकालांपासून ते आजतागायत कला ही सर्वस्पर्यय व अबाधीत राहिलेली असून त्याचा अभ्यास आजच्या काळातदेखील तितकाच महत्त्वाचा व मनोरंजक असा आहे.

समाजाच्या जडघडणच्या प्रक्रियेतून आता कलेच्या अभ्यासकांसाठी व त्यांच्या अभ्यासामध्ये अनेक प्रकारच्या शाखांचा व माध्यमांचा समावेश झालेला आहे व तो सातत्याने होत राहणार आहे. याचीच जाण ठेवून टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाच्या अभ्यासमंडळाने विविध प्रकारच्या कलाविषयक अभ्यासांचा समावेश त्यांच्या अभ्यासक्रमांत केलेला आहे. विसाव्या शतकाच्या सुरवातीला प्रत्येक क्षेत्रात आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रसार वेगाने सुरू झाला. साहजिकच या तंत्रज्ञानात पारंगत असणाऱ्या तरुणांला मोठ्या प्रमाणावर रोजगाराची संधी प्रत्येक मिळत मिळाली. परदेशातील अनेक मोठी कामे भारतीयाना केंद्र लागली. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठात सुरू असलेल्या मास कम्युनिकेशन अँड जर्नलिझम विभागातर्फे चालवल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमातही या नवीन तंत्रज्ञानाचा उपयोग करण्यात आला आहे. या विभागातर्फे चालविल्या जाणाऱ्या अभ्यासक्रमांना पूरक असे अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी २००६ साली बॅचलर ऑफ फाईन आर्ट्स (बी.एफ. ए.) हा विभाग सुरू करण्यात आला. निमेशन, व्हिडिओ, गेम डेव्हलपिंग हे अभ्यासक्रम या विभागांतर्गत सुरू करण्यात आले. २०१९ मध्ये बॅचलर ऑफ फाईन आर्ट्स या विभागाचे नाव डिपार्टमेंट ऑफ डिजिटल आर्ट्स असे बदलण्यात आले. २०२० साली सर्टिफिकेट कोर्स इन आर्ट फाउंडेशन, डिप्लोमा इन कर्माशियल / फाईन आर्ट या

नवीन अभ्यासक्रमांचा समावेश या विभागातर्फे करण्यात आला. आज सर्वच क्षेत्रात संगणकाचा वापर एक अनिवार्य बाब आहे. शिक्षण क्षेत्र असेल किंवा औद्योगिक क्षेत्र सर्व ठिकाणी संगणकावर आधारित कार्यप्रणालीचाच उपयोग होताना दिसतो. मनुष्यबळ आणि इतर व्यवस्थेचा विचार करता संगणकाद्वारे बिनचूक काम, कमी श्रम आणि वेळ व पैसा यांची बचत ह्या बाबी लक्षात घेता डिजिटल आर्ट्स आणि ऑननिमेशन चा वापर हा प्रभावी ठरताना दिसत आहे. त्यामुळे डिजिटल आर्ट्स आणि निमेशन क्षेत्रात नव-नविन करियरच्या संधी दिवसेंदिवस वाढताना दिसत आहेत. प्रामुख्याने जाहिरात, मनोरंजन आणि शैक्षणिक क्षेत्रात निमेशनचा प्रामुख्याने वापर होताना दिसतो. अशा ह्या वाढत्या उद्योगक्षेत्रासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळसुद्धा अपुरे पडताना दिसत आहे. याचे प्रमुख कारण म्हणजे भारतात त्यासाठी सतत बदलत्या संगणक युगाचे आकलन करून शास्त्रशुद्ध पद्धतीने

शिक्षण देणाऱ्या संस्था खूप कमी आहेत. ही गरज लक्षात घेऊन टिमविने एक परिपूर्ण कोर्स डिजाईन करून समाजाची ही गरज पूर्ण करण्यासाठी पाऊल उचलले. त्यासाठी स्वतंत्र अद्यावत 'संगणक प्रयोगशाळा' उपलब्ध करून दिली. आजच्या आधुनिक आणि तंत्रज्ञानाच्या युगात निमेशनचा पारंपारिक अभ्यासक्रम, पेपरसेल निमेशन ते आताची अद्यावत डिजिटल सॉफ्टवेअर्स प्रत्येकाच्या संगणकामध्ये अपडेट केली आहेत. प्रत्येक विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र संगणक असल्यामुळे डॉबॉबीची सर्व सॉफ्टवेअर जसे फोटोशॉप, इलस्ट्रेटर, फ्लॅश, आफ्टर इफेक्ट्स, प्रीमिअर प्रो, ऑटोडेस्क, माया इत्यादी समाविष्ट केली आहेत. तसेच निमेशन प्रोडक्शन व पोस्ट प्रोडक्शनला लागणारी सर्व लिगल सॉफ्टवेअर्स प्रत्येक विद्यार्थ्यांला उपलब्ध करून दिली जातात. जगभरात निमेशन क्षेत्रात जसजसे नवीन तंत्रज्ञानाचा समावेश होतो ते तंत्रज्ञान विद्यापीठातील निमेशनच्या विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिले जाते. जेणेकरून प्रत्येक विद्यार्थी या क्षेत्रात परिपूर्ण होऊन आपले भविष्य उज्वल करेल.

आजच्या नवीन तंत्रज्ञानावर आधारित, व सतत बदलणाऱ्या संगणक युगातील नवनविन तंत्रांचा सातत्याने पाठपुरावा करून या क्षेत्रातील निष्णात तज्ज्ञांच्या मदतीने हा अभ्यासक्रम तयार केला. गेल्या १०-१२ वर्षांपासून निमेशन, व्ही.एफ.एक्स, गेमडिजाईनच्या क्षेत्रात टिमवीचे सर्व विद्यार्थी मोठ्या पदावर उत्कृष्ट पद्धतीने काम करत आहेत.

येथील शिक्षकसुद्धा या क्षेत्रातील सतत बदलणाऱ्या तंत्रांचा सातत्याने पाठपुरावा करून ते आत्मसात करून आज ' इंडस्ट्री रेडी रिसोर्स ' कसा तयार करता येईल ह्याचा ध्यास घेऊन स्वतःही अपडेट होतात. विद्यार्थ्यांनाही अपडेट करतात. ही सर्व प्राध्यापक इंडस्ट्रीत वेगवेगळ्या पदांवर उच्चपदे भुषवून आज टिमवित त्यांची सेवा देत आहेत.

त्यामुळेच आजच्या ह्या संगणक आधारित डिजिटल आर्ट्स, निमेशनला पूरक अशा विविध शिबिरांचे आयोजन विद्यापीठ करत असते. मग, क्ले मॉडेलिंग असेल, सेट डिजायनिंग असेल, कौशल्य विकासावर आधारित शिबिर

असेल, औद्योगिकता विकास शिबिर यांसोबतच वर्तमान इंडस्ट्रीच सत्य स्वरूप विद्यार्थ्यांच्या लक्षात यावे म्हणून भारतातील नामांकित निमेशन स्टुडिओज, स्टडीटूर द्वारे सातत्याने भेटी, किंवा तेथील उच्चपदस्थ तंत्रिक तज्ज्ञांकडून मार्गदर्शन याचे आयोजन विद्यापीठ करते. डिजिटल आर्ट्स विभागाच्या या सर्व उपक्रमांना टिमविचे प्र. कुलगुरू डॉ. गीताली टिळक आणि कुलपती डॉ. दीपक टिळक यांचे मार्गदर्शन नेहमीच लाभते. कल्पनांवर आधारित कला आणि कौशल्याच्या करिअरमध्ये अनेक क्षेत्रे येतात. त्यामध्ये प्रामुख्याने जाहिरात, प्रिंटिंग, पब्लिकेशन, पॅकेजिंग, फोटोग्राफी, वेब डिजाईन, निमेशन, फिल्म मेकिंग, सोशल मिडिया, , ऑनलाईन मार्केटिंग आदी क्षेत्रांचा समावेश आहे. आणि या प्रत्येक क्षेत्रात ग्राफिक डिजाईनरची गरज असते. त्यामुळे ग्राफिक डिजाईनरसाठी करिअरचे अनेक दरवाजे नेहमीच उघडे असतात. म्हणूनच

ग्राफिक डिजाईनमध्ये करिअरच्या जेवढ्या संधी उपलब्ध आहेत तेवढ्या इतर कोणत्याही क्षेत्रात नाहीत. या संधी आणखी वाढणारच आहेत कारण एक अत्यंत महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे - ग्राफिक डिजाईनर जे ग्राफिक डिजाईन बनवतो ते सारे सॉफ्ट कॉपीजमध्ये असते. आणि डिजाईनच्या त्या सॉफ्ट कॉपीज ईमेल किंवा वेब पोर्टलच्या माध्यमातून क्षणात जगाच्या पाठीवर कुठेही पाठवता येतात. रफ व्हिड्युअल्स दाखवता येतात. आणि पेमेंटही ऑनलाईन डायरेक्ट खाल्यावर जमा होते. इंटरनेटमुळे सारे शक्य झाल्यामुळे घरात बसून नोकरी / व्यवसाय करणे अगदी सोपे झाले आहे. ग्राफिक डिजाईनमधील करिअर हे सर्व क्षेत्र समावेशक आणि कल्पक बुद्धीला आव्हान देणारे आहे. एकदा शिकून आयुष्यभर नोकरी / व्यवसाय करणे आता कोणत्याच क्षेत्रात शक्य नाही. तुम्ही कितीही शिकला असाल तर

नियमित अभ्यास करून तुम्हाला अपडेट रहावे लागते तरच या व्यावसायिक स्पर्धेच्या जगात तुमचा टिकाव लागणार आहे. तुम्ही नोकरी करीत असला तरीही तुमच्या संबंधित क्षेत्रातील ज्ञानात तुम्ही स्वतःला अपडेट ठेवले पाहिजे. क्षेत्र कोणतेही असुदे तिथे कला, कल्पना आणि आणि कौशल्याची गरज असतेच. पण ग्राफिक डिजाईनमध्ये याची गरज थोडी जास्तच असते. कारण ग्राफिक डिजाईनचा संबंध थेट व्यवसाय वृद्धीशी असतो. कारण प्रत्येक व्यवसाय / उद्योगाचा जाहिरात, मार्केटिंगसाठी कल्पक डिजाईनची गरज असते, शिवाय पॅकेजिंग, पब्लिकेशनसारख्या इतर अनेक व्यावसायिक गरजांसाठीसुद्धा ग्राफिक डिजाईनची गरज असते.

प्रचलित शिक्षक केंद्रित शिक्षणपद्धतीत ज्ञान देणे म्हणजेच शिक्षण ही समजूत रूढ झाली आहे. थ्ये विद्यार्थ्याला किती समजले आणि त्या ज्ञानाचा प्रत्यक्ष व्यावहारिक वापर होतो कि नाही याचे मोजमाप नसते. एखादा विषय माहित असणे म्हणजे ज्ञान नव्हे तर तो विषय समजून घेऊन / आत्मसात करून त्यानुसार कृती करणे, त्या ज्ञानाचा प्रत्यक्ष व्यावहारिक वापर करता येणे. ही खरी शिक्षण पद्धती आहे. आणि त्यानुसार अभ्यासक्रम बनविले जात आहेत.टेकनॉलॉजीच्या दृष्टीने विचार केला तर काल आणि आज मध्ये खूप फरक आहे. पुस्तक वाचले, फळ्यावर लिहिले, शिक्षकांनी लेखक दिले, विद्यार्थ्यांनी वहित लिहून घेतले, पाठांतर असणे म्हणजे सर्टिफिकेट मिळाले. झाले शिक्षण हे आता इतिहास जमा झाले टेकनॉलॉजीचा वापर करून विद्यार्थ्यांचे करिअर घडविण्यासाठी जे जे काही अभ्यासक्रमात असायला पाहिजे ते ते सारे या अभ्यासक्रमात घेतले आहे. असायला पाहिजे ते ते सारे या अभ्यासक्रमात घेतले आहे. मुलाखतीला गेल्यानंतर कागदी सर्टिफिकेट्स दाखवून नोकरी मिळविण्याचे दिवस केंव्हाच संपले आहेत. हे गृहीतधरून चला. नोकरीसाठी तुम्ही जोडे झिजविण्यापेक्षा कल्पनांनी नोकरीची ऑफर घेऊन तुमच्या-पर्यंत पोहोचाल्या हवं. एवढी तुमची ऑनलाईन ओळख निर्माण झाली पाहिजे आणि एवढा तुमच्या कामाचा दर्जा असायला हवा.

‘गरजूना मदत’ योजना राबवावी : जावडेकर

जगभर माजी विद्यार्थी एकत्र येऊन शिक्षण संस्था चालवतात. आपली शाळा हा समान धागा असतो. एकत्र येण्याने महत्त्वाची कामे होतात. नेटवर्किंगमुळे वैयक्तिक आणि सामुदायिक फायदा होतो. समाजातील अतिशय गरीब; पण प्रचंड गुणवत्ता असणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ‘हेल्प नीड’ ही

♦ रमणबाग शाळेतील विविध विकासकामांसाठी खासदार निधीतून ५० लाख रुपयांचा निधी जावडेकर यांनी जाहीर केला. उद्योजक प्रमोद चौधरी यांनी ७५ लाख रुपयांचा निधी जाहीर केला.

योजना राबविणे आवश्यक आहे. अशा विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचण्यासाठी शिक्षकांनी हातभार लावावा, असे मत केंद्रीय पर्यावरण मंत्री प्रकाश जावडेकर यांनी व्यक्त केले.

डेकन एज्युकेशन सोसायटीच्या (डीईएस) न्यू इंग्लिश स्कूल, रमणबाग प्रशालेच्या अमृत महोत्सवी वर्षांच्या ऑनलाइन औपचारिक उद्घाटन

समारंभात जावडेकर बोलत होते. डीईएसचे अध्यक्ष डॉ. शरद कुंटे अध्यक्षस्थानी होते. खासदार गिरीश बापट, टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचे कुलपती आणि ‘केसरी’चे विश्वस्त संपादक डॉ. दीपक टिळक, उद्योजक डॉ. प्रमोद चौधरी, नियोजित माजी विद्यार्थी महासंघाचे अध्यक्ष डॉ. दिलीप देवधर उपस्थित होते.

डॉ. टिळक म्हणाले, कौशल्याधिष्ठित, समाजाभिमुख व राष्ट्राभिमान असलेले विद्यार्थी घडविण्याची लोकमान्य टिळकांची परंपरा आजतागायत संस्थेने जोपासली आहे, हे कौतुकास्पद आहे.

खासदार बापट म्हणाले, शाळा हे आईवडिलांइतकेच महत्त्वाचे केंद्र आहे.

ज्याबद्दल बोलता येत नाही. मात्र मुलांची जडणघडण करण्याचे काम शाळा आणि शिक्षक करीत असतात.

डॉ. कुंटे म्हणाले, ‘डीईएसच्या वतीने समाजाची स्थिती बदलू शकतील, असे स्मार्ट

डेकन एज्युकेशन सोसायटीच्या (डीईएस) न्यू इंग्लिश स्कूल, रमणबाग प्रशालेच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त संस्थेचे माजी विद्यार्थी टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठाचे कुलपती आणि ‘केसरी’चे विश्वस्त संपादक डॉ. दीपक टिळक यांचा सन्मान करण्यात आला. यावेळी खासदार गिरीश बापट, डॉ. दिलीप देवधर आदी उपस्थित होते.

विद्यार्थी घडविण्याची गती वाढविण्यात येणार आहे. तशी क्षमता असणारे शिक्षक घडविणे आणि व्यवसायाभिमुख शिक्षणावर भर देणार आहेत.

सोसायटीचे कार्यवाह प्रा. धनंजय कुलकर्णी यांनी प्रास्ताविक, प्रबंधक डॉ. सविता केळकर

आणि पर्यवेक्षक सुरेश वरगंटीवार यांनी परिचय, मुख्याध्यापक दिलीप रावडे यांनी मानपत्र वाचन, मोहन शेटे यांनी सूत्रसंचालन आणि शाला समितीचे अध्यक्ष अॅड. अशोक पलांडे यांनी आभार मानले.

कोरोनाच्या उपाययोजनांबाबत जनजागृती

जागतिक परिचारिका दिनानिमित्त वेबिनार

जागतिक परिचारिका दिनानिमित्त विद्यापीठाच्या नर्सिंग विभागाच्या वतीने वेबिनारचे आयोजन करण्यात आले. विद्यापीठाचे कुलपती डॉ. दीपक टिळक, प्रभारी कुलगुरु डॉ. गीताली टिळक यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजित कार्यक्रमात विविध उपक्रमांद्वारे कोविड-१९ चा प्रसार व प्रतिबंधात्मक उपाय योजनांबद्दल जनजागृती करण्यात आली.

नर्सिंग विभागाच्या प्राचार्या प्रा. डॉ. माधुरी शेळके यांनी आरोग्यपूर्ण जीवनशैली, या महामारीच्या परिस्थितीत काय काळजी घेतली पाहिजे व कोविड लशीकरणबाबत मार्गदर्शन केले. तसेच गौरीताई टिळक कॉलेज ऑफ नर्सिंगच्या प्राचार्या. प्रा. सीमा साठे यांनी कोरोनात मानसिक तणावावरील उपाय या विषयावर मार्गदर्शन केले. व्याख्यात्या प्रा. प्रविणा महादलकर, भारती विद्यापीठ कॉलेज ऑफ नर्सिंग, पुणे यांनी ‘व्हाईस टू लीड-व्हिजन फॉर फ्यूचर हेल्थकेअर’ या जागतिक

परिचारिका दिनाच्या घोषवाक्यावर महत्त्वाची माहिती दिली. नर्सिंगच्या विद्यार्थ्यांना या घोषवाक्यावर निबंध व फलक

सादरीकरणाची स्पर्धा घेण्यात आली. या कार्यक्रमाची प्रस्तावना नर्सिंग विभागाच्या प्रा. उर्मिला सलगर यांनी केली.

नर्सिंग विभागाच्या सहायक प्राध्यापक शीला घोरपडे व नर्सिंग विभागाच्या क्लिनीकल इंस्ट्रक्टर धनसंपदा तपकिरे यांनी महिलांचे आरोग्य याबद्दल मार्गदर्शन केले, तसेच या कार्यक्रमासाठी नर्सिंग विभागाचे विद्यार्थी व विद्यार्थिनी अल्विन जोसेफ, आकाश डोंगरे, डेल्विनिया घाटगे, सुवर्ता दिग्जेला व प्रेरणा जगदाळे यांनी ही सहभाग घेऊन नर्सिंग क्षेत्रातील त्यांच्या कोरोना योद्ध्यांच्या कामाच्या योगदानाचे अनुभव सांगितले. या कार्यक्रमाद्वारे सर्व कोरोना योद्ध्यांना सलामी देण्यात आली आणि या कार्यक्रमाची सांगता नर्सिंग विभागाच्या सहायक प्राध्यापक माधुरी कोतकर यांच्या आभार प्रदर्शनाने झाली. कार्यक्रमासाठी नर्सिंग विभागातील सर्व शिक्षक वर्ग व विद्यार्थी, विद्यार्थिनी सहभागी झाल्या.

News Production

The Indian television broadcasting industry, catering to over 180 million TV owning households, continues to remain the preferred media for the masses. Proving its resilience to the world, the Indian media industry is on the cusp of a strong phase of growth, backed by rising consumer demand and improving advertising revenues. The industry has been largely driven by increasing digitisation and higher internet usage over the last decade.

Market Dynamics: The Indian news and media industry is expected to reach around Rs 307,000 crore by 2024. It is set to expand at a CAGR of 13.5 per cent over 2019-24. In FY19, major segments were television, print and films with a market size of Rs 713 billion, Rs 333 billion and Rs 185 billion, respectively. They are projected to over 30% in FY22. Digital media & entertainment platforms in India grew 13.3 per cent in FY19 to reach Rs

163,100 crore, contributing the most to the growth of M&E sector in the country.

Pace, productivity and personalization can all lead to a tremendous impact on revenue generation in news and media industry. This is achieved through an organic increase in audi-

ence engagement that comes as a result of delivering news first and faster than anyone, in harmony with the demands and expectations of modern audiences.

Tilak Maharashtra Vidyapeeth has designed and developed training programs in news media to provide in-depth

Our Vidyapeeth has designed and developed training programs in news media to provide in-depth knowledge and practical experience of news production and radio broadcast related processes to students resulting in the making of industry ready budding professionals.

knowledge and practical experience of news production and radio broadcast related processes to students resulting in the making of industry ready budding professionals. These programmes will provide students with the tools, equipment, and workflows that are used in the industry today.

नव माध्यमांची मयसभा

डॉ. केशव साठ्ये
प्रा. टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ

फेसबुक, ट्विटर, इंस्टाग्राम, व्हॉट्स अॅप यांच्यासाठीची सरकारी नियमावली, ट्विटरने मागितलेली मुदत अशा बातम्यांनी वृत्तपत्रांचे रकानेच्या रकाने भरलेले आहेत. आपल्या वापरकर्त्यांचे खासगीपणाचे स्वातंत्र्य जपण्यासाठी व्हॉट्स अॅपने वापर करणारे विरुद्ध न्यायालयाकडे घेतलेली धाव, त्यावर कोणतेही स्वातंत्र्य अनिर्बंध नसते अशी सरकारनेही घेतलेली भूमिका आपण पाहिली. समाज माध्यमांनी अखेर माघार घेत सामोपचाराचे धोरण अवलंबले. ट्विटरने तर सरकारच्या हेतूबद्दल शंका व्यक्त करून संघर्षाची भूमिका घेतली आहे.

समाज माध्यमे आणि संदेशवहन करणारी माध्यमे यांचा होणारा गैरवापर थांबवा आणि या देशातील कायदे नियम यांना या कंपन्या बांधील राहाव्यात, यासाठी सरकार प्रयत्नशील आहे. उत्तरदायित्व शून्य समाज माध्यमे अनेक समस्यांना, संघर्षाला आमंत्रण देतात, हे आपण रोज अनुभवत आहोत. त्यामुळे हे पाऊल उचलणे गरजेचेच होते. सरकारने उचललेले पाऊल आणि व्हॉट्स अॅपने कोर्टात जाणे या घटनाक्रमाने नागरिकांचा खासगीपणा हा केंद्रबिंदू आहे. एकीकडे नागरिकांचे खासगीपण जपण्याचा आव आणणे आणि दुसरीकडे नवी नियमावली आणून व्हॉट्स अॅप वापरकर्त्यांच्या खासगी माहितीवर डग्या मारणे ही परस्पर विरुद्ध भूमिका व्हॉट्स अॅपच्या हेतूबद्दल शंका निर्माण करणारी आहे. या धोरणात, आपला संपर्क क्रमांक, आपले ठिकाण, आपण ऑनलाईन आहोत का, आपल्या मित्र यादीतील संपर्क क्रमांक, व्यावसायिक कारणासाठी आपण ही संदेश व्यवस्था वापरत असू तर तो तपशील, शुल्क अदा करण्यासाठी आपण व्हॉट्स अॅप सेवा वापरत असू तर त्या खरेदीचा तपशील इत्यादी माहितीचा वापर कंपनी करू शकते. थोडक्यात आपण संमती दिल्यास, व्यावसायिक कारणासाठी व्हॉट्स अॅपचे आपण डेटाबॅक बनणार आहोत.

व्हॉट्स अॅप याला आपण समाज माध्यमांचे स्थान दिले असले तरी तांत्रिक दृष्ट्या ती एक संदेशवहन करणारी व्यवस्था आहे. समाजमाध्यमांचे हे व्यासपीठ नाही, हे लक्षात घ्यायला हवे. व्हॉट्स अॅपचे विविध गट करता येत असले आणि त्यावर अनेक सदस्य माहितीचे आदान-प्रदान करत असले तरी त्यांच्या संख्येला मर्यादा आहे. दोन व्यक्तींमधील संदेश देवाण-घेवाण हेच हिचे प्रमुख काम. एकावेळी वैयक्तिक म्हणून ५ व्यक्तींना आपण यावरून आपला खासगी संदेश /माहिती पाठवू शकतो. त्यामुळे सार्वत्रिक प्रसारण हे

समाज माध्यमांचे वैशिष्ट्य या प्रणालीत त्या अर्थाने नाही.

आपल्या केंद्रीय माहिती आणि तंत्रज्ञान खात्याने व्हॉट्स अॅपच्या या निर्णयाविरुद्ध आक्रमक भूमिका घेतली आहे. प्रकरण आता कोर्टात आहे. त्यातल्या त्यात एक बरे आहे की भारतात खासगी माहिती संरक्षण कायदा अस्तित्वात येईपर्यंत कोणतीही कडक कारवाई न करण्याचे सूतोवाच व्हॉट्स अॅपने केले आहे. शिवाय आपल्या मुख्य संस्थेला, म्हणजे फेसबुकलाही वापरकर्त्यांचे संपर्क क्रमांक आणि ठिकाणही माहिती दिली जाणार नाही, असे आश्वासनही दिले आहे.

सरकारचा प्रमुख आक्षेप हा भेदभावाचा आहे. भारतीय नागरिकांना एक न्याय आणि युरोपियन नागरिकांना दुसरा न्याय असे का ? हा मुद्दा त्यांनी उपस्थित केला आहे; पण मूळात युरोप, अमेरिकेत खासगी माहिती कायदा हा अतिशय सशक्त आहे. त्याचा भंग केला

तर भल्या मोठ्या दंडाची रक्कम भरावी लागते. आपल्याकडे अजून खासगीपणाचा कायदा पारित झालेला नाही. १९६२ साली आपल्याकडे खासगीपणाचे स्वातंत्र्य हा मुद्दा ऐरणीवर आला होता. खरगसिंग विरुद्ध उत्तर प्रदेश सरकारच्या खटल्यात पुरेश्या पुराव्याअभावी निर्दोष सुटका झाल्यानंतरही खरगसिंग डाकूवर पोलीस पाळत ठेवून होते. त्या विरुद्ध तो कोर्टात गेला. त्यावर सर्वोच्च न्यायालयाने त्याचे खासगीपण हा त्याच्या जगण्याच्या हक्काचा भाग आहे हे मान्य केले. तामिळनाडू सरकार आणि आर. राजगोपाल व्ही. या खटल्याचा (१९९४) निकालही माध्यमांचे स्वातंत्र्य आणि व्यक्तीचे खासगीपण यांचे समर्थन करणारा आहे. या दोन्ही खटल्यांचे वैशिष्ट्य हे की यामध्ये ज्यांच्या खासगीपणाविषयी ऊहापोह झाला. त्यात

एक डाकू आणि दुसरा तामिळनाडूमधील कुख्यात गुंड (ऑटो शंकर) असे असूनही त्यांचा खासगीपणा हा या खटल्यातील कळीचा मुद्दा ठरला; हा कायदा झाला तर हे समाज माध्यमांचे अनेक प्रश्न सुटण्यास मदत होणार आहे.

पण एकूणच ही सुविधा बंद होण्याची शक्यता मला अत्यल्प वाटते. कारण आपण त्यांचे संभाव्य ग्राहक आहोत. कारण एकच की फेसबुकने ही व्हॉट्स अॅप प्रणाली खरेदी करण्यासाठी पाण्यासारखा पैसा ओतला आहे. २०१४ मध्ये फेसबुकने व्हॉट्स अॅप हे १९६० कोटी डॉलर्स देऊन खरेदी केले तेव्हाच हा प्रवास कोणत्या दिशेला जाणार याचा अंदाज आलेला होता. आजमितीला ५३ कोटी जण भारतात ही सेवा वापरतात. हा आकडा कुणालाही मोहात पडणारा आहे. मुळात व्हॉट्स अॅप या प्रणालीवरचे आपले सामाजिक अवलंबित्व इतके मोठे आहे की एक व्यावसायिक म्हणून कंपनी याचा लाभ उठवण्याचा प्रयत्न होणारच.

व्हॉट्स अॅपच्या मनमानी भूमिकेकडे लक्ष वेधत असताना, यावरच्या अनेक वापरकर्त्यांची वागणूक सभ्यतेला धरून नसते, याचा उल्लेख अपरिहार्य ठरतो. वेगवेगळ्या वृत्तपत्रांच्या आवृत्या, चित्रपट, गाणी, गाजलेली पुस्तके यांच्या फाईल्स, यांची बिनदिक्कत देवाण-घेवाण व्हॉट्स-अॅपच्या माध्यमातून सुरू असते. आपण कुणाच्या तरी स्वाभिव्हा हक्काचा, कायद्याचा भंग करत आहोत. लेखक, दिग्दर्शक, कलावंत यांचे श्रम आणि प्रतिभा यांची किंमत, आपण एका क्लिकवर मातीमोल करत आहोत याचे भान नसलेले बहुसंख्य 'डिजिटल-निरक्षर' नागरिक आपल्याकडे आहेत.

या कंपन्यांचीही विपणन नीती ही या महाजालात ग्राहक कसे अडकतील अशा स्वरूपाची आहे. माहिती स्वाहा करणारा भस्मासुर आणि त्याचा वाढता दरारा ही एक नवी व्यवस्था आपल्याला आता समजून घ्यावीच लागणार आहे. माध्यम विश्वात समाज माध्यमे आणि तत्सम सेवा वापरताना नागरिक म्हणून आपल्याला आता अधिक सजग व्हावे लागेल. स्वतःची माहिती द्यायची का नाही, दिली तर किती द्यायची, हे ठरवावे लागेल. त्या माहितीमुळे आपल्या मोबाईलवर येणारा विक्रेत्यांचा जथा कसा हाताळण्याचा ही साक्षरता हीच या सायबर विश्वात गरजेची झाली आहे. ती एकदा आली की आपला इथला वावर सुखावह होईल आणि सुरक्षितही.

'आयुर्वेदिक डायट अँड न्युट्रिशन' अभ्यासक्रम

विद्यापीठातर्फे 'आयुर्वेदिक डायट अँड न्युट्रिशन फॉर बेटर हेल्थ' या विषयावर वेबिनारचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यापीठातर्फे 'आयुर्वेदिक डायट अँड न्युट्रिशन' हा तीन महिन्यांचा ऑनलाइन अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला आहे. यामध्ये आरोग्यासाठी 'आयुर्वेदिक आहाराचे महत्त्व' यावर विस्तृत अभ्यासक्रम शिकविला जाणार आहे. तसेच, आयुर्वेदिक व पन्नासहून अधिक महत्त्वाच्या खाद्यपदार्थांची माहिती देण्यात येणार आहे. कोव्हिड १९ च्या काळात प्रतिकारशक्ती टिकविणे महत्त्वाचे आहे. ही प्रतिकारशक्ती आयुर्वेदामध्ये आहे, अशी माहिती यावेळी प्राध्यापक डॉ. मंदार बेडेकर यांनी दिली.

डॉ. बेडेकर म्हणाले, सध्याची जीवनशैली बदलत असल्याने पोषक आहारापासून आपण दूर जात आहे. सध्याच्या परिस्थितीमध्ये प्रतिकारशक्ती वाढविण्यासाठी आयुर्वेदिक डायट

महत्त्वाचे आहे. 'आयुर्वेदिक डायट अँड न्युट्रिशन' हा तीन महिन्यांचा अभ्यासक्रम तयार करण्यात आला असून, हा ऑनलाइन होणार आहे. प्रमाणपत्रेदखील देण्यात येणार आहे. हा अभ्यासक्रम सशुल्क आहे. या अभ्यासक्रमाची प्रवेशप्रक्रिया जुलै महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यापासून होणार आहे, admissionsskills@tmv.edu.in व ०२०-२४४०३०३२/२४४०३०९७ यावर अधिक माहितीसाठी संपर्क साधावा. हा अभ्यासक्रम शनिवार व रविवारी ऑनलाइन होणार आहे. अभ्यासक्रमात खाण्यापिण्याच्या सवयी, आयुर्वेदातील नियम, पथ्य, आपल्या शरीराला हितकारक असणारी आयुर्वेदिक औषधे, फळांची माहिती देण्यात येणार असल्याचे यावेळी डॉ. बेडेकर यांनी सांगितले.